

Förvaltning/Enhet
Hälsa-och sjukvårdsförvaltningen
Namn
Caroline Thunell
Direkttelefon/e-postadress
caroline.thunell@regionvastmanland.se

Datum
2020-10-13
Vårt dnr
HSF200280.
Ert dnr
DS 2020 05 223 SOF

Mottagare
Socialdepartementet, s.registrator@regeringskansliet.se
Kopia: s.sof@regeringskansliet.se

REGLERING AV UNDERSKÖTERSKEYRKET – KOMPETENSKRAV OCH ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER

1. Sammanfattning

I denna remiss lämnas vissa förslag gällande införande av skyddad yrkestitel för undersköterskeyrket som delvis skiljer sig från förslagen i betänkandet Stärkt kompetens i vård och omsorg (SOU 2019:20). Ändrade övergångsbestämmelser föreslås i syfte att åstadkomma ett så ändamålsenligt införande av reglerna om skyddad yrkestitel för undersköterska som möjligt.

Region Västmanlands synpunkt

Inga övriga synpunkter

2. Förslag till lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659)

Förslag att införa en ny paragraf, se 4 kap. 5 a §. I yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område får endast den som har bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska använda titeln.

Region Västmanlands synpunkt

Utredningens syfte att bekräfta och förstärka undersköterskekompetensen ligger helt i linje med den nödvändiga utvecklingen av förstärkt formell- och reell kompetens som kommer att krävas inom hälso- och sjukvården för att kunna stå rustad inför framtidens utmaningar. Utredningen presenterar att krav på utbildningsinnehåll, godkända betyg och vad som är motsvarande kompetens som bör regleras närmare i förordning eller myndighetsföreskrift. Region Västmanland har därför inga invändningar mot tillägg i patientsäkerhetslagen avseende ovanstående paragraf. I texten finns beskrivet om rätt att använda yrkestiteln undersköterska och som ska efter ansökan utfärdas. Region Västmanland undrar vem som kommer att utfärda yrkestiteln?

3. Ärendet

Införande av skyddad yrkestitel för undersköterska, reglerna om skyddad yrkestitel föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

Region Västmanlands synpunkt

Inga övriga synpunkter.

4. Överväganden och förslag

I föreskrifter om krav på innehåll och godkända betyg bör det krävas att den som (efter den 30 juni 2021) har genomgått en utbildning med inriktning mot vård och omsorg ska ha minst 1 400 godkända gymnasiepoäng i de ämnen som i gymnasieskolan är programgemensamma för vård- och omsorgsprogrammet.

Region Västmanlands synpunkt

Region Västmanland ställer sig positiv till dessa krav då vi uppfattat att syftet med dessa förändringar är att skapa förutsättningar för en nationellt

Datum
2020-10-13

Vårt dnr
HSF200280
Ert dnr
DS 2020 05 223 SOF

sammanhållen utbildning som ger möjlighet att uppnå de föreslagna kompetenskraven för arbete som undersköterska.

Validering

Utgångspunkten för såväl betänkandet som denna remiss är att huvudregeln ska vara att viss utbildning krävs för att kunna få bevis om skyddad yrkestitel som undersköterska.

Region Västmanlands synpunkt

Det är viktigt att det finns en nationell likvärdighet gällande validering och att det ska finnas en ansvarig valideringsmyndighet. När det gäller vikten av att ställa valideringen mot kompetenskraven och de kunskapsmål som finns instämmer Region Västmanland med Vård- och omsorgscolleges riktlinjer kring valideringsprocessen.

Region Västmanland är fortsatt kritisk till att utredningen inte har klarlagt hur validering ska gå till och anser att konsekvenserna för och vad som förväntas av arbetsgivarna i valideringsprocessen måste förtydligas. Det krävs en tydlig plan för hur, när och vem som ska utföra valideringen av redan yrkesverksamma undersköterskor under övergångsperioden. Utifrån dagens bemanningssituation och arbetsbelastning kommer det bli svårt att avsätta resurser för validering av redan anställda undersköterskor inom Region Västmanland.

Krav på utbildningsinnehåll, godkända betyg och vad som är motsvarande kompetens bör regleras närmare i förordning eller myndighetsföreskrift.

Region Västmanlands synpunkt

Då ett av syftena med utredningens förslag är att säkerställa kvalitet och patientsäkerhet är det av yttersta vikt att det finns tydliga kompetenskriterier för att kunna validera befintlig personal, både under samt efter övergångsperiodens utgång.

Region Västmanland vill understryka vikten av att Socialstyrelsen i samråd med arbetsmarknadens parter tar fram en vägledning för hur kompetenskriterier ska användas i arbetet med validering av omvårdnadspersonalens kompetens. En grundförutsättning är att undersköterskan har bra språkkunskaper både i tal och skrift för att vara anställningsbar och kunna utföra sina arbetsuppgifter patientsäkert och med god kvalitet.

5. Ikraftträdande

Förslag: De föreslagna lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2025.

Region Västmanland har ingen synpunkt på ikraftträdandet.

6. Övergångsbestämmelser

Förslag: För de nya reglerna om skyddad yrkestitel för undersköterska ska följande bestämmelser gälla under en övergångsperiod.

Datum
2020-10-13

Vårt dnr
HSF200280
Ert dnr
DS 2020 05 223 SOF

1. Den som är tillsvidareanställd med yrkestiteln undersköterska när de nya reglerna om skyddad yrkestitel träder i kraft får fortsätta att använda titeln även om han eller hon inte har fått bevis om rätt att använda den, dock längst fram till och med den 31 december 2034.
2. För den som senast den 31 december 2034 ansöker om bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska ska utbildning med inriktning mot vård och omsorg från gymnasieskolan eller kommunal vuxenutbildning enligt äldre bestämmelser anses likvärdig med en utbildning med inriktning mot vård och omsorg från gymnasieskolan eller kommunal vuxenutbildning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om krav på innehåll och godkända betyg i en sådan utbildning.

3. Den som senast den 31 december 2026 ansöker om bevis om skyddad yrkestitel och vid ansökan har varit verksam med yrkestiteln undersköterska i en omfattning som sammanlagt motsvarar heltid under fem år de senaste tio åren före ansökan ska få bevis om rätt att använda yrkestiteln.

Region Västmanlands synpunkt

- Region Västmanland tillstryker punkt 1 i övergångsbestämmelserna. Tio års rätt att kunna använda sig av skyddad yrkestitel kommer att ge både arbetsgivaren och den enskilde god tid för validering/komplettering av utbildning. Det möjliggör även för de medarbetare som vi sedan lång tid tillbaka har anställda att kunna titulera sig undersköterska yrkeslivet ut. Tillämpningen av punkt 1 skulle innebära att Region Västmanlands undersköterskor som är födda 1969 eller senare, kan fram tills de är 67 år, titulera sig undersköterska utan validering eller någon kompetenskomplettering. Idag är cirka 38 % (460 stycken) av Region Västmanlands undersköterskor födda före 1970, dessa skulle således inte omfattas av kompletteringskrav för titulering/anställning som undersköterska.
- Region Västmanland tillstyrker också punkt 2 i övergångsbestämmelserna. Det är rimligt att äldre undersköterskeutbildning kan kvalificeras till ett yrkesbevis.
- Region Västmanland avstyrker punkt 3. Givet övergångsreglerna 1 och 2 är förslaget i punkt 3 för generöst. Syftet med utredningen att förstärka och säkerställa kompetensen hos undersköterskan riskerar att urholkas och kompetensen hos undersköterskor på svensk arbetsmarknad kommer under lång tid framöver vara den samma som idag.

Datum
2020-10-13

Vårt dnr
HSF200280
Ert dnr
DS 2020 05 223 SOF

7. Konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser

Region Västmanlands synpunkt

Inga övriga synpunkter.

Behovet av validering

Det har ovan antagits att sammanlagt 150 000 yrkesverksamma undersköterskor och yrkesverksam personal inom närliggande yrkeskategorier kommer att ansöka om skyddad yrkestitel för undersköterska. Av beräkning framgår att 58 000 av dem som ansöker om skyddad yrkestitel kommer att omfattas av denna övergångsbestämmelse.

Region Västmanlands synpunkt

Behovet av validering hos Region Västmanlands undersköterskor bedöms som litet. Då det i övergångsreglerna, punkt 1, ges möjlighet för 38% av medarbetarna att yrkeslivet ut kunna titulera sig undersköterskor. För resterade undersköterskor, punkt 2, kan äldre utbildningar kvalificerats till ett yrkesbevis.

Konsekvenser för kompetensförsörjningen

Region Västmanlands synpunkt

Inga övriga synpunkter.

Samhällsekonomiska konsekvenser i övrigt

De föreslagna övergångsbestämmelserna innebär att det under en övergångstid kommer att finnas en yrkeskår med en allt mer enhetlig kompetens, allt eftersom fler utbildar sig enligt den nya studieordningen eller får sin reella kompetens validerad. Detta bedöms medföra positiva effekter i form av en säkrare och tryggare vård.

Region Västmanlands synpunkt

Att som arbetsgivare vid anställning av undersköterskor kunna utgå från enhetlig kompetensnivå underlättar upplärning och bör bespara tidsåtgång. Att som medarbetare ha rätt kompetens för sitt uppdrag ger trygghet och med det förhoppning om balans i personalomsättning. Vilket gör att resurser kan användas till att utveckla medarbetare och kvalitetssäkra vården.

Konsekvenser för jämställdheten

Region Västmanlands synpunkt

Inga övriga synpunkter.

För Region Västmanland

Denise Norström
Regionstyrelsens ordförande

Anders Åhlund
Regiondirektör